

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Чернігівський національний технологічний університет
Черкаський державний технологічний університет
Департамент фінансів Вінницької обласної державної адміністрації
Державна фінансова інспекція у Вінницькій області**

**«ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

VII всеукраїнської науково-практичної

Інтернет - конференції

27 березня 2019 року

(частина I)

Вінниця 2019

УДК 657:334.72

Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю : зб. наук. пр. VII Всеукр. наук.-практ. Інтернет–конф., 27 берез. 2019 р.: у 2-х ч. - Ч. I. – Вінниця : ВРВ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. – 46 с.

У збірнику VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції розглядаються наукові праці, присвячені дослідженню сучасного стану фінансово-аналітичного забезпечення розвитку діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання, актуальним проблемам та перспективам розвитку вітчизняної системи обліку, інноваційні методики аналізу господарської діяльності, сучасним інформаційним технологіям в обліку, контролі та аналізі; висвітлюються питання соціально-економічного розвитку підприємництва. Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії - **Замкова Н.Л.**, д.філос.н., професор

Відповідальний секретар - **Мартінова Л.Б.**, д.е.н., доцент

Члени редакційної колегії:

Даценко Г.В., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування

Бондаренко В.М., д.е.н., професор, декан обліково-фінансового факультету;

Гладій І.О., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування;

Денисюк О.М., д.е.н., професор кафедри обліку та оподаткування;

Кудирко О.М., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування.

Друкується за ухвалою Вченої Ради Вінницького торговельно- економічного інституту КНТЕУ.

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

ЗМІСТ

Бондар Т.Л. – к.е.н., старший викладач кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ВИТРАТ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ	5
Гладій І.О. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦІНОУТВОРЕННЯ .	7
Дзюба О.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	10
Ковальчук С.П. – к.е.н, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯМ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	12
Коваленко В.В. – асистент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СУЧАСНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДОЛОГІЇ «COSO ERM»	15
Копчикова І.В. – к.е.н., старший викладач кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФАКТОГРАФІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТОВАРНИХ ВТРАТ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ	18
Коцеруба Н.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОЦЕДУРИ ТА ПРИЙОМИ АНАЛІЗУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АУДИТУ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	21

Крупельницька І.Г. к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В БЮДЖЕТНИХ СФЕРІ	26
Кудирко О.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ	28
Лобачева І.Ф. – к.пед.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІЗ РУХУ ГРОШОВИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	31
Майстер Л.А. – к.е.н., старший викладач кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ У СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ РІЗНИХ ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	34
Откаленко О.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	37
Покиньчереда В.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ	40
Чолій Л.О. – аспірант Київський національний торговельно-економічний університет ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ	43

ФАКТОГРАФІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТОВАРНИХ ВТРАТ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ

Усі господарські операції, що здійснюються підприємствами, мають бути оформлені первинними обліковими документами, на підставі яких ведеться бухгалтерський облік. Організація документального оформлення за етапами роздрібного товароруху має велике значення для роботи підприємств торгівлі.

Документ є найпершим і достовірним джерелом контрольної інформації. Саме за допомогою документування на практиці контролюється правильність і достовірність здійснюваних операцій, забезпечується поточний контроль за їх виконанням і діями матеріально відповідальних осіб, перевіряється обґрунтованість отримання, видачі і списання цінностей, дотримання законності здійснених операцій. Документи, що призначені для відображення втрат товарів, можуть бути спеціально розроблені для цілей контролю або суміщеними з документами первинного обліку. Однак при розробці первинних документів необхідно враховувати, що вони повинні відповідати вимогам контролю за господарською діяльністю. Лише на підставі документів можна виявити випадки нестачі і розкрадань власності, а також різного роду зловживань. У зв'язку з цим, при оформленні операцій та процесів документи виконують важливі контрольні функції.

Бухгалтерський облік як інформаційна база прийняття управлінських рішень розпочинається з відображення операцій по товарних запасах у первинних документах. Документування є одним з головних елементів методу бухгалтерського обліку, а документи – підставою для подальшого групування первинної інформації, вони надають юридичної сили здійсненим операціям та можливість контролювати їх виконання.

Документальна реєстрація товарних втрат торговельної мережі залежить від способу встановлення (інвентаризовані, актовані) та залежно від їх розміру (в межах норм, понад норму). Практично товарні втрати можна розподілити на декілька категорій за різними ознаками:

1) втрати при постачанні товарів; втрати, виявлені в процесі інвентаризації залишків; актовані втрати; 2) втрати внаслідок розкрадань і втрати в результаті об'єктивних причин (усихання, утрушування); 3) втрати понад норми і в межах норм, установлених законодавством або організацією самостійно.

Вважаємо за доцільне розглядати документальне оформлення товарних втрат відповідно до основних етапів операційної діяльності (надходження, зберігання, реалізація).

Усі об'єкти бухгалтерського обліку, в тому числі, товарні запаси,

повинні бути відображені в первинних документах для фіксації їх надходження, переміщення, зберігання та реалізації. Таким чином, саме первинні документи виступають письмовим доказом фактичного здійснення господарських операцій та їх підтвердженням. Відповідальність за своєчасне складання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображення у них даних несуть особи, які їх склали та підписали [1].

В обліку втрат товарних запасів первинні документи відіграють важливу роль, зокрема:

- підтверджують факт здійснення господарських операцій;
- надають можливість здійснювати контроль за операціями руху товарних запасів;
- є джерелом формування інформаційної бази про товарні втрати для їх планування, аналізу та пошуку шляхів скорочення тощо.

Проведені дослідження свідчать про те, що більшість операцій, пов'язаних з надходженням, вибуттям, списанням та реалізацією товарів, фіксуються на бланках документів, затверджених 20 років тому з індексом «ТОРГ», і не враховують законодавчі зміни сучасності.

Тому нами були розроблені форми первинних документів, які є уніфікованими та відображають усю інформацію про фактичний стан товарних втрат, що забезпечить управлінський персонал необхідною інформацією для адекватного управління активами. Характеристика запропонованих форм первинних документів представлена в табл. 1.

Таблиця 1 - Запропонований перелік первинних документів для обліку товарних втрат торговельних мереж [1]

Назва документа	Характеристика	Очікуваний результат від застосування
1	2	3
<i>На етапі постачання</i>		
Акт приймання товарів за кількістю	Містить інформацію щодо відхилення кількості фактично отриманих запасів від даних супровідних документів	Можливість контролю за станом повноти отриманих запасів
Комерційний акт	Містить інформацію про пошкодження або псування вантажу, невідповідність найменування, ваги, кількості місць даним, що вказані в супровідних документах при прийманні вантажу від транспортних організацій	Можливість контролю за станом повноти та якості отриманих запасів від транспортних організацій
<i>На етапі зберігання та підготовки до продажу</i>		
Акт про приховані недоліки	Містить інформацію про виявлені недоліки, якщо такі недоліки будуть виявлені при підготовці товарів до продажу	Можливість контролю за якістю отриманих запасів, недоліки яких не можуть бути виявлені при звичайній для цього виду перевірки і виявлені лише в процесі обробки, перевірки використання і збереження продукції

Продовження табл. 1

Назва документа	Характеристика	Очікуваний результат від застосування
1	2	3
Акт про псування, бій, лом запасів	Містить інформацію про встановлені факти зіпсованих запасів	Можливість контролю за встановленням факту втрати та списання зіпсованих запасів
Акт на списання відходів*	Містить інформацію про відходи при підготовці до продажу, які підлягають утилізації	Можливість контролю за списанням та утилізацією відходів при підготовці до продажу
Акт про списання товарів та виробів кухні*	Містить інформацію про зіпсовані товари, напівфабрикати та готові вироби з різних причин (минул термін придатності з вини працівника),	Можливість контролю за списанням та утилізацією зіпсованих товарів, напівфабрикатів та готових виробів
Акт некондиційного товару*	Містить інформацію про вилучені товар, які частково втратили якість, інформацію про постачальника, та інформацію про подальші дії з некондиційним товаром	Можливість контролю за рухом товарів, які частково втратили якість і знаходяться на торговельному підприємстві до визначення наступних дій з ним
<i>На етапі виробництва напівфабрикатів та готової продукції</i>		
Акт на списання відходів*	Містить інформацію про відходи виробництва, які підлягають утилізації	Можливість контролю за списанням та утилізацією відходів виробництва
Акт про псування, бій, лом запасів	Містить інформацію про встановлені факти зіпсованих запасів	Можливість контролю за встановленням факту втрати та списання зіпсованих запасів
<i>На етапі реалізації</i>		
Акт на завіс тари *	Складається при оформленні приймання та списання завіса тари, коли фактична маса тари більша за умовну, тоді маса товару визначається у міру звільнення її з-під товарів за допомогою зважування.	Можливість контролю за списанням завіса тари
Звіряльна відомість	Містить інформацію про розбіжності між даними бухгалтерського обліку та матеріалами інвентаризаційної комісії	Можливість контролю за виведенням результатів інвентаризації
Зведені відомості обліку фактичних товарних втрат і інвентаризованих товарних втрат*	Містить інформацію про нестачі, причини їх виникнення та джерела відшкодування	Можливість контролю за причинами виникнення нестач та джерелами їх відшкодування
Розрахунок товарних втрат*	Містить інформацію про нестачі за міжінвентаризаційний період понад норм, у межах норм природного убутку та джерело їх відшкодування	Контроль за списанням товарних втрат за міжінвентаризаційний період, у межах норм природного убутку

* Удосконалено автором

За даними критичного аналізу стану обліку товарних запасів у торговельних мережах доведено, що інформаційне забезпечення внутрішнього контролю товарних втрат торговельних мереж залежить від якості, повноти, достовірності

й обґрунтованості облікових даних та обумовлює потребу у належному документальному забезпеченні товарних втрат для підвищення якості контрольних процедур і пошуку шляхів мінімізації їх обсягу.

Список використаної літератури:

1. Кім Ю.Г., Сопко В.В. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 600 с.
2. Копчикова І. В. Облік і контроль товарних втрат торговельних мереж: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Київ, 2018. 290 с.

УДК 657

Коцера Н.В.

к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м.Вінниця

ПРОЦЕДУРИ ТА ПРИЙОМИ АНАЛІЗУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АУДИТУ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Здійснення аудиту, як форми контролю майнового стану підприємства відбувається на основі проведення аналізу показників, які його характеризують.

Так, серед праць, які містять відомості про окремі питання теоретико-методологічного характеру щодо застосування аналітичних процедур під час аудиту, особливої уваги заслуговують доробки вітчизняних та зарубіжних теоретиків та практиків: Адамса Р., Андрєєва В. Д., Бондара В.П., Бутинця Ф.Ф., Данилевського Ю.А., Дорош Н. І., Дефліза Ф. Л., Дженіка Г. Р., Кармайкла Д., Кузьмінського А. М., Лазаришиної І. Д., Мниха Є. В., Петрик О. А., Подольського В. І., Редченка К. І., Соколова Я. В., Шеремета А. Д. та інших. Не дивлячись на теоретичну, методичну та практичну цінність публікацій присвячених питанням застосування аналітичних процедур в аудиті, проблеми їх методологічного вдосконалення є досить складними і не можуть бути комплексно вирішені в рамках однієї чи навіть ряду наукових публікацій. Тому, ми вважаємо за необхідність розглянути особливості організаційно-методологічних основ застосування аналітичних процедур при проведенні аудиту майнового стану підприємства.

Аналіз праць та публікацій таких науковців, як: Мних Є. В., Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г., Ковальов В. В. та інші, дозволяє під методикою аналізу розуміти «узагальнення досвіду, результатів використання конкретних способів, прийомів відображення й оброблення економічної інформації, та прийняття обґрунтованих управлінських рішень».

Проведений нами аналіз наведених у різних літературних джерелах трактувань поняття аналітичних процедур аудиту, дозволяє розглядати їх як «методи отримання аудиторських доказів» [3], як методи оцінки «фінансової інформації на основі вивчення ймовірних співвідношень між фінансовими та нефінансовими даними, в тому числі порівняння записаних сум з очікуваними